

## Basına ve Kamuoyuna

İmar affını da kapsayan Tasarının Yasalaşması üzerine TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı bir basın açıklaması yaptı ve gelişmeyi şöyle değerlendirdi:

**“İmar Affıyla Yeni Felaketslere Davetiye Çıkarılmıştır”**

4 Temmuz 2003

Çeşitli kanunlarda değişiklik yapan kanun tasarısı, TBMM’de kabul edilmiştir. Bu Yasa ile ilgili söylenecek çok şey bulunmaktadır. Ancak, konunun yaşamsal önemi nedeniyle Yasanın imar affı getiren 4. maddesine ilişkin görüşlerimizi bir kez daha kamu oyuyla paylaşmak gereğini duyuyoruz.

Öncelikle, Tasarının 9. maddesi ile Geçici 2. maddesinin kabulü için gerekli olduğu belirtilen “nitelikli çoğunluğun”, Tasarının imar affını düzenleyen 4. maddesi için de geçerli olması gerektiğini düşünüyoruz. Nitelikli çoğunluğun sağlanamamış olması, bu maddenin de kabul edilmediği anlamına gelmektedir.

Bu son gelişmenin ötesinde, imar affı ile deprem arasındaki, yakın, ama her depremden kısa bir süre sonra unutturulmaya çalışılan ilişkiye yeniden göz atmamız yararlı olacaktır.

TMMOB, Bingöl Depreminden hemen sonra yaptığı açıklamada, gündeme getirilen imar affı konusunda şu hususlara dikkat çekmişti: “İmar aflarının nelere mal olduğunu daha önce yeterince belirttiğimiz kanısındayız. Depremlerde can ve mal kayıplarının bu kadar yüksek olmasında imar aflarının birincil derecede önemli olduğu artık biliniyor olması gerekir. Bütçenin nakit ihtiyaçları halkımızın can güvenliği riske atılarak çözümlenemez.”

Bu görüşümüzü, ilgili yasa tasarısını görüşen Komisyon ve alt komisyonlarda Milletvekillerimize anlattık, Odalarımız bu konu ile ilgili ayrıntılı raporlarını Komisyon üyelerine sundular. Bu düzenlemenin, kentleşme, planlama ve çevre üzerindeki olumsuzlukları ve sorunlarını arttıracaklarını, planlama disiplininin iyice yok olacağını, ileride telafisi olanaksız yeni sorunlara yol açacağını belirttik. CHP Milletvekillerinin yanı sıra kimi AKP Milletvekilleri de bu görüşlere yakın görüşler belirttiler.

12-13 Haziran 2003 tarihlerinde Ulusal Deprem Konseyi tarafından düzenlenen ve konuyla ilgili kamu ve özel kesim kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin katıldığı “Deprem Zararlarını Azaltma Çalıştayı” sonrasında Konsey Başkanı Prof. Dr. Tuğrul Tankut imzasıyla yayınlanan Basın Duyurusunda da, “Çalıştay’da öne çıkan ve önemle altı çizilen başlıca görüşler” arasında imar afları ile ilgili olarak şu görüşe yer verilmiştir: “İmar afları, deprem güvenliği bakımından çok sakıncalı olan uzun dönemli sonuçlarıyla, deprem zararlarının azaltılması amaçlarıyla ters düşmektedir”.

Bilim insanları, uzmanlar, mühendisler, mimarlar, depremi yaşamış olanlar aynı görüştedir: bundan öncekiler gibi, bu imar affı da yeni felaketslere davetiye çıkarmak anlamını taşımaktadır.

Bu imar affı ile, işgalciler, yağmacılar ve kayıt dışı sektör ödüllendirilmektedir. Yeni kente karşı suçlar için zemin hazırlanmaktadır.

Kamu arazilerinin varlığı, kentsel gelişmenin planlı olarak yönlendirilmesinde, sağlıklı kent parçalarının yaratılmasında, kentleşmenin maliyetinin azaltılmasında ve düşük gelirli toplumsal grupların desteklenerek, geçekondulaşmanın önlenmesinde sağlıklı planlamanın önemli bir aracıdır. Bu nedenle, hazine arazilerinin kısa dönemli ekonomik çıkarlar uğruna elden çıkartılmasının, uzun dönemde, kentsel çevre üzerinde olumsuz etkileri olacaktır. Hazine arazilerinin satışı kentlerin geleceğini ipotek altına alacaktır.

Plansızlığın teşviki yürürlükteki planlarla ilişkilendirilmeksizin, ancak, plan garantisi verilerek yapılacak satışların, parçacı planlamayı özendirilmesi sonucunda, Bakanlıklar, Belediyeler ve Valilikler gibi plan onaylayan merkezi ve yerel yönetimler üzerinde baskı oluşacak, planlama otoritesi ve sistemi zaafa uğrayacak ve parçacı planlarla gerçekte

plansızlık teşvik edilecektir. Plan onaylayan kuruluşlar üzerinde, yerleşmeye uygun olmayan, afet riski taşıyan alanların imara açılması yönünde baskılar oluşması, altyapısız, donatısız bölgelerin yerleşime açılması kaçınılmaz olacaktır.

Bütün bu olgulara karşın imar affının kabul edilmiş olması toplumun çıkarları açısından üzücü ve düşündürücüdür.

İktidar Partisinin depreme karşı alınacak önlemlerle ilgili belirgin bir politikasının olmadığı bilinmektedir. Seçim Beyannamesinde, Acil Eylem Planında sözü bile edilmeyen deprem ve doğal afet konuları, 59. Hükümet Programında da "doğal afetlere karşı uygun tedbirler alınacaktır" ifadesiyle geçiştirilmiştir. Buna karşın çıkarılan yasa, Hükümet Programındaki bu kısa beyan ile de çalışmaktadır. İktidarın, "imar affının doğal afetlere karşı uygun bir tedbir" olduğunu kanıtlamasını istemek hakkımızdır.

Aslında bu yasayla, Hazineye gelir sağlamak uğruna, kaçak yapılaşma özendirilerek halkımızın can güvenliği göz ardı edilmiştir.

Tüm gelişmeleri değerlendirdiğimizde, bu yasa sosyal devletten ve toplum yararı ilkesinden vazgeçilmesinin sonuçlarından birisidir. Yalnızca kaynak yaratma amacı ile çıkarılmış bu yasa, kısa vadeli parasal beklentilerin halkımızın can güvenliğine tercih edildiğinin bir başka göstergesidir.

Bugünlerde, her zaman olduğu gibi ilgili kuruluşların bilgisinden uzakta, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından yeni yapı denetimi kanun taslağı hazırlanmaktadır. İlgili bilim insanlarının, uzmanların, aralarında TMMOB'nin de yer aldığı kuruluşların daha önce de belirttikleri gibi, yapı denetimi yasası, amacına hizmet etmemektedir; bu nedenle de yapı denetiminin yeniden düzenlenmesi zorunludur. Ancak, yapılarda can güvenliğinin sağlanması için ilk ve en öncelikli önlem kaçak yapılaşmanın önlenmesidir. Oysa kabul edilen yasa, kaçak, yani denetimsiz, yani mühendislik-mimarlık hizmetlerinden yoksun yapılaşmayı "deprem güvenliği açısından kabul edilebilir" saymaktadır. Hükümet tam bir çelişki içindedir. Hükümet deprem gerçeğini görmezden gelmektedir. Nerdeyse bütünü deprem riski altında bulunan ülkemizde, iktidarı imar affı çıkarmak yerine, riskin büyüklüğüne denk düşecek önlemler almaya çağırıyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanımızın bu yasayı halkımızı can güvenliği ve devletin bu alandaki sorumluluğu açısından değerlendireceğinden kuşkumuz bulunmamaktadır.

Kaya Güvenç  
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı